

80. Yılında

IMF

ve

İSTİKRAR
POLİTİKALARI

Editör: Ömer Faruk Çolak

80. YILINDA IMF VE İSTİKRAR POLİTİKALARI
Editör: Ömer Faruk Çolak

Genel Yayın Numarası: 444
ISBN: 978-625-97484-2-9
1. Basım, Şubat 2025

EFLATUN Basım Dağıtım Yayıncılık Danışmanlık Yatırım ve Tic. Ltd. Şti.©2025
Efil©2025

Bu kitabın tüm hakları saklıdır.
Herhangi bir şekil ya da yöntemle çoğaltılamaz.
Sertifika No: 45550

Kapak Görseli: Harry Dexter White ve John Maynard Keynes.

Genel Yayın Yönetmeni: Serenay Dıraz
Grafik Tasarım: Ferhat Önder

Baskı ve Cilt:

Meteksan Matbaacılık ve Teknik Sanayi Ticaret Anonim Şirketi Beytepe Köy Yolu No.3
Bilkent, Çankaya/Ankara
Telefon: 0312 266 44 10
Sertifika Nu.: 46519

EFİL YAYINEVİ

EFLATUN Basım Dağıtım Yayıncılık Danışmanlık Yatırım ve Tic. Ltd. Şti.
Bağcılar Mahallesi Şemsettin Günaltay Caddesi 283. Sokak Ata Apartmanı
No: 9/7 06670 Çankaya/Ankara Türkiye
Tel : (+90) 312 442 52 10
GSM : (+90) 541 232 00 46
<http://www.kitapsaati.com.tr> • [instagram.com/efilyayinevi](https://www.instagram.com/efilyayinevi) • [twitter.com/efilyayinevi](https://www.twitter.com/efilyayinevi)

Yazarlar Hakkında

Adem Yavuz Elveren

Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi (Mülkiye) İktisat bölümünden 2000 yılında mezun oldu. İktisat doktora derecesini 2008’de Utah Üniversitesi’nden aldı. İzmir Ekonomi Üniversitesi ve Fitchburg State Üniversitesi’nde öğretim üyesidir. Araştırmalarını feminist iktisat ve savunma iktisadı alanlarında sürdürüyor. Saniye Dedeoğlu ile *Gender and Society in Turkey: The Impact of Neo-Liberal Policies, Political Islam and EU Accession* (IB Tauris, 2012), *Türkiye’de Refah Devleti ve Kadın* (İletişim Yayınları, 2012) ve *2000’ler Türkiye’sinde Sosyal Politika ve Toplumsal Cinsiyet* (İmge Kitabevi, 2015) kitaplarını derledi. *Brain Drain and Gender Inequality in Turkey* (Palgrave, 2018), *The Economics of Military Spending A Marxist Perspective* (Routledge, 2019), *Askerî Harcamalar ve Ekonomi Eleştirel Bir Yaklaşım* (İletişim Yayınları, 2021), *Heterodox Economics of Military Spending* (Routledge, 2025) ve *Militarizm ve Toplumsal Cinsiyet İktisadi Bir İnceleme* (İmge Kitabevi, 2025) kitaplarını yazdı.

Arda Tunca

1988’de Kabataş Erkek Lisesi’nden mezun oldu. 1992’de İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi İktisat Bölümü’nü bitirdi. Aynı üniversitede, Para-Banka anabilim dalında yüksek lisansını 1993’te tamamladı. 1992-1996 arasında akademik alanda çalışmalar yaptı. Akademik çalışmalar amacıyla 1994-1996 arasında Berkeley (ABD)’de yaşadı. 1996’da, AIESEC bursu ile DuPont de Nemours International S.A. şirketinin Avrupa merkezi Cenevre’de (İsviçre) çalışmaya başladı. 1998’de Türkiye’ye dönerek bankacılık sektöründe çalışmaya başladı ve zaman içinde çeşitli finans ve reel sektör kuruluşlarında yönetici olarak görev aldı. Pazar araştırmaları, tedarik zincirleri yönetimi, pazar geliştirme, finans ve finansal danışmanlık alanlarında çalıştı. Profesyonel yaşamının yanı sıra, çeşitli televizyon kanallarında, ekonomi programlarında yorumcu olarak yer aldı, mesleki dergilerde yazarlık yaptı.

Caroline Van Rijckeghem

Finansal krizler, borç sürdürülebilirliği ve kamu finansmanı konusunda uzmanlaşmış bir makro ekonomisttir. IMF Enstitüsü, Boğaziçi Üniversitesi ve Sabancı Üniversitesi'nde dersler vermiş ve birçok ülkede finansal programlar tasarlayarak teknik destek sağlamıştır. 2000-01 Türkiye ekonomik krizi hakkında Murat Üçer'le birlikte yazılmış bir kitabı ve çeşitli akademik dergilerde yayınlanmış makaleleri vardır. MIT'den B.S. ve UC Berkeley'den Ekonomi alanında Ph.D. derecesi aldıktan sonra kariyerine IMF ekonomisti olarak başlamıştır.

Ceyhun Elgin

Boğaziçi Üniversitesi İktisat Bölümü'nde öğretim üyesi olarak çalışmaktadır. Özellikle kayıt dışı ekonomi, kamu maliyesi ve davranışsal ekonomi alanlarında uzmanlaşmıştır. Lisans derecesini 2005 yılında Boğaziçi Üniversitesi'nden, yüksek lisans (2009) ve doktora derecelerini (2010) ise ABD'deki Minnesota Üniversitesi'nden almıştır. Çalışmaları birçok uluslararası hakemli dergide yayımlanan Elgin, ekonomi politikası ve kayıt dışı ekonomi üzerine derinlemesine analizleriyle hem akademik dünyada hem de kamuoyunda saygın bir yer edinmiştir. Aynı zamanda New York Üniversitesi, Minnesota Üniversitesi, Columbia Üniversitesi ve Boston Üniversitesi'nde çok sayıda ders vermiştir. Bunun yanı sıra ekonomi konularını geniş bir kitleye ulaştırmayı hedefleyen YouTube kanalı Kayıt Dışı İktisat'ta iktisadi meseleleri herkesin anlayabileceği bir dille yorumlamaktadır.

Fatma Doğruel

1955 yılında doğdu. Lisans ve yüksek lisans ortak derecelerini Hacettepe Üniversitesi Matematik Bölümü'nden ve doktora derecesini Çukurova Üniversitesi Tarım Ekonomisi Bölümü'nden aldı. Çalışmalarına Çukurova Üniversitesi Tarım Ekonomisi Bölümü'nde başladı ve 1988 yılında Marmara Üniversitesi İngilizce İktisat Bölümü'ne geçti. 1990 yılında doçent ve 1996 yılında profesör olan Doğruel, bu görevinden 2022 yılında emekli oldu. Türk Sosyal Bilimler Derneği Genç Sosyal Bilimcileri Özendirme (1987), Sedat Simavi Vakfı Sosyal Bilimler (1990) ve Kıbrıs Türk Ekonomi Kurumu En Başarılı Bilim İnsanı (2019) ödülleri ald. Çalışmaları ekonomik büyüme ve kalkınma, bölgesel ekonomi, gelişmekte olan ülkeler makroekonomisi, Cumhuriyet Dönemi Türkiye iktisat tarihi ve tarım ekonomisi üzerinedir.

Mahfi Eğilmez

Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'nde (İktisat ve Maliye Bölümü) lisans eğitimini tamamlamış, Gazi Üniversitesi'nden Kamu İktisadi Teşebbüslerinin Finansmanı başlıklı teziyle doktor unvanını almıştır. Maliye Müfettiş Muavini olarak başladığı kamu hizmetinde Maliye Müfettişi, Maliye Başmüfettişi, Gelirler Genel Müdür Yardımcısı (tedvir), Hazine Genel Sekreterliği Daire Başkanı, Genel Müdür Yardımcısı, Washington Büyükelçiliği Ekonomi ve Ticaret Müşaviri, Kamu Finansmanı Genel Müdürü, Hazine Müsteşar Yardımcısı, Washington Büyükelçiliği Ekonomi Ticaret Başmüşaviri olarak görev yapmıştır. 1997 yılının Temmuz ayında Hazine Müsteşarı olarak atanmış, aynı yılın Aralık ayında istifa ederek kamu görevinden ayrılmıştır. 1998 yılından itibaren finans kuruluşlarında yönetim kurulu başkanlık ve görevlerinde bulunmuş, 2006 yılında bu görevlerinden ayrılmıştır. Bir yandan da üniversitelerde ders vermiş, gazete ve ekonomi dergilerinde makale yazmıştır. Halen www.mahfiegilmez.com bloğunda düzenli yazı yazmakta, CNBCe televizyonunda ekonomi programı yapmaktadır. Bugüne kadar yayınlanmış 26 kitabı ve sayısız makalesi vardır.

Murat Üçer

Global Source'un Türkiye'deki makro danışmanı, Turkey Data Monitor'un kurucu ortağı ve Koç Üniversitesi İşletme Yüksek Lisans Okulu'nda kısmi-zaman öğretim görevlisidir. Uluslararası Para Fonu, Uluslararası Finans Enstitüsü, Credit Suisse'de ekonomist olarak çalışmış ve Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası ve T.C. Hazine Müsteşarlığı'nda danışmanlık pozisyonlarında bulunmuştur. Üçer, sırasıyla Boğaziçi Üniversitesi ve Boston College'dan Ekonomi alanında lisans ve doktora dereceleri almıştır.

Oğuz Esen

Temel eğitimini Ankara'da Tefvik Fikret Lisesi'nde tamamladıktan sonra ODTÜ Ekonomi Bölümü'nden lisans, Gazi Üniversitesi'nden doktora derecesini aldı. Doktora sonrası araştırmacı olarak bir yıl süreyle Nottingham Üniversitesi'nde çalıştı. ABD-Türkiye Mübadele Komisyonu Fulbright burslusu olarak Massachusetts Üniversitesi, Amherst'te, Levin burslusu olarak New York Eyalet Üniversitesi, Cortland'da misafir öğretim üyesi olarak bulundu. İzmir Ekonomi Üniversitesi'ne kuruluşunda katıldı. Rektörlük dahil olmak üzere her düzeyde yöneticilik yaptı. Halen aynı üniversitede çalışmaktadır.

Ömer Faruk Çolak

1962 yılında doğdu. 1981 yılında Ankara İ.T.İ.A. Lisans, 1992 yılında Gazi Üniversitesi'nden Doktora derecesi aldı. 1990 yılında University of Birmingham'da misafir öğretim üyesi oldu. 1992-1993 yılları arasında Post. Dr. olarak State University of New York at Binghamton'da araştırma yaptı. 1997 yılında Doçent, 2003 yılında Profesör oldu. 2003-2005 yılları arasında Muğla Üniversitesi İİBF'de Dekanlık, 2006-2008 yılları arasında Gazi Üniversitesi'nde Genel Sekreterlik, Yüksek Okul Müdürlüğü yaptı. 2009 yılında üniversiteden ayrıldı. Özel sektörde danışmanlık yapmaya başladı. TİSK Akademi Dergisi'ni kurdu, 2006-2017 yılları arasında editörlüğünü yaptı. 2010 yılında İktisat ve Toplum Dergisi'ni, 2018 yılında EfilJournal'ı çıkarmaya başladı ve halen editörlüklerini yapıyor. Ekonomim gazetesinde 2009 yılından bu yana her hafta düzenli yazıyor. Halen Hacettepe ve TOBB ETÜ'de lisans ve yüksek lisans dersleri veriyor. Çalışma alanları, para teorisi ve politikası, finansal piyasalar ile işgücü piyasalarıdır.

Salih Barışık

1970, Turhal doğumludur. Lisans eğitimi Dokuz Eylül Üniversitesi İktisat Bölümü'nde 1991 yılında, yüksek lisans eğitimi 1996 yılında, doktora eğitimini 2001 yılında Cumhuriyet Üniversitesi, SBE'de tamamladı. 1997 yılında Cumhuriyet Üniversitesi İktisat Bölümü'nde araştırma görevliliğiyle başlayan akademik hayatının 2002-2008 dönemini Zonguldak Karaelmas Üniversitesi İktisat Bölümü'nde geçirmiş, 2005 yılında doçent olmuştur. 2010 yılında Gaziosmanpaşa Üniversitesi'nde profesör olan Barışık, aynı üniversitede akademik hayatına devam etmektedir. 2015-2019 tarihleri arasında İİBF Dekanlığı da yapan Barışık, üniversite Senato ve Yönetim Kurulu üyeliği gibi pek çok idari ve komisyon üyeliği görevlerin de bulunmuştur. Ulusal, uluslararası endeksli dergilerde yayımlanan makale, kitap, kitap bölümü, bildiri gibi pek çok akademik çalışması bulunmaktadır.

Timur Han Gür

1961 yılında Gaziantep'te doğdu. Beyoğlu Atatürk Erkek Lisesi'ni bitirdikten sonra girdiği Hacettepe Üniversitesi Ekonomi Bölümü'nden 1983 yılında mezun oldu. 1983-85 yıllarında Hazine Müsteşarlığı'nda uzman yardımcısı, 1985-86 yılları arasında ise araştırma görevlisi olarak Hacettepe Üniversitesi'nde çalıştı. 1416 sayılı Kanun çerçevesinde kazandığı devlet özel öğrenci bursuyla gittiği ABD'de Penn State ve New York State (SUNY) üniversitelerinde yüksek lisans ve doktora derecelerini aldı. SUNY Albany'de 5 yıl öğretim görevlisi olarak ders verdikten sonra 1996 yılında Türkiye'ye döndü. 2008 yılında SUNY Geneseo'da misafir profesör olarak ders verdi. Halen Hacettepe Üniversitesi İktisat Bölümü'nde görev yapmaktadır. Ülke risk tahmin yöntemleri, makro ve para politikası konularında çalışmaktadır.

Turan Subaşat

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi'nde profesördür. Lisans eğitimini İstanbul Üniversitesi'nde, yüksek lisans (Birkbeck College) ve doktorağını (SOAS) ise Londra Üniversitesi'nde tamamlamıştır. Daha önce Londra Üniversitesi'nde (SOAS) kalkınma çalışmaları, Bath ve İzmir Ekonomi Üniversitesi'nde ekonomi dersleri vermiştir. Araştırmaları kalkınma, uluslararası ve siyasi ekonomi konularına odaklanmıştır. *Review of Radical Political Economics*, *Journal of Balkan and Eastern Studies*, *World Review of Political Economy* ve *Competition & Change* gibi çeşitli politik ekonomi dergilerinde yayınlar yapmıştır. 2016 yılında Edward Elgar tarafından yayınlanan *The Great Financial Meltdown: Systemic, Conjunctural or Policy-Created?* isimli bir kitabı editör olarak hazırlamıştır.

İÇİNDEKİLER

Sunuş: Sekseninci Yılında IMF ve Türkiye xv

Ömer Faruk Çolak

IMF: Enine Boyuna

Timur Han Gür

1. Giriş.....	1
2. IMF'in Kuruluşu, Yapısı ve Hedefleri	3
3. IMF'in Temel Fonksiyonları	5
4. IMF Nasıl Çalışır?.....	7
5. Kota Formülü.....	8
6. IMF'in Parasal Kaynakları	10
7. Mali Yardımlar ve Politikalar	12
8. IMF'in Sağladığı Kredi Türleri	14
9. IMF Programları ve Borçlu Ülkeler	17
10. IMF ve Türkiye	20
11. Sonuç	21
Kaynaklar.....	23

Bretton Woods Sisteminin Sonlandırılmasının Ardından Dünya Ekonomisi ve IMF

Arda Tunca

1. Giriş.....	25
2. IMF ve Dünya Bankası'nın Kuruluşu Önerileri: Keynes ve White.....	27
3. Bretton Woods Sisteminin Ana Hatları.....	28
4. Bretton Woods Sisteminin Sonunun Başlangıcı: Triffin Paradoksu	30
5. Bretton Woods Sonrası Dünya	32

6. Finansal Baskılama Kavramı ve Yöntemleri	36
7. Finansal Serbestleşme Önerisi: McKinnon-Shaw Yaklaşımı	38
8. Uluslararası Sermaye Hareketlerinde Serbestleşme ve Gelişmekte Olan Ülkeler	42
9. Karmaşıklaşan Dünyada Politika Tercihleri Kısıtları: Mundell-Fleming Modeli	45
10. Neoliberalizmin Doğuşu ve Değişen Tanımları.....	48
11. Washington Konsensüsü ve IMF.....	52
12. IMF'in Küresel İktisadi Gelişmeler Karşısında Değişen Rolü ve İşlevi	56
13. IMF Programlarının Hataları ve Programlara Yönelik Eleştiriler	59
14. Küresel Ekonominin Yeniden Köklü Değişimi: Korumacılık Eğilimleri ve Sanayi Politikaları.....	61
15. Sonuç: IMF'in Geleceği	64
Kaynaklar.....	66

IMF ve Dünya Bankası Politikalarındaki Değişimlerin Tarihsel Bir Değerlendirmesi

Turan Subaşat

1. Giriş.....	73
2. Bretton Woods Sistemi	75
3. 1970'lerdeki Sorunlar ve 1980'lerdeki Borç Krizi	81
4. Washington Mutabakatı	82
5. Washington Sonrası Mutabakat	104
6. Sonuç.....	116
Kaynaklar.....	118

Enflasyon Hedeflemesi ve IMF

Salih Barışık

1. Giriş.....	123
---------------	-----

2. Enflasyon Hedeflemesi	125
3. Enflasyon Hedeflemesi Uygulamasının Yapısı	128
4. Parasal Aktarım Mekanizmasına İlişkin Sorunlar	129
5. Uluslararası Para Fonu	131
6. Bretton Woods Konferansı ve Bretton Woods Sistemi.....	132
7. IMF'in Amaçları.....	135
8. Özel Çekme Hakları (Special Drawing Rights, SDR).....	136
9. Kredi Politikası ve Mekanizması	137
10. IMF'in Temel Fonksiyonları	138
11. IMF İstikrar Programlarından Enflasyon Hedeflemesine Geçiş ve Enflasyon Hedeflemesinde IMF Desteği	141
12. Sonuç.....	149
Kaynaklar.....	151

Arjantin ve IMF: Karmaşık Bir İlişki Üzerine Notlar

Murat Üçer

Caroline Van Rijckeghem

1. Giriş.....	155
2. Konvertibilite Planı: Giriş, Başarı ve Eksiklikler	156
3. De la Rua, Konvertibilitenin Sonu ve Temerrüde Giden Yol... 160	
4. Cavallo'nun Savunması.....	167
5. Temerrüt ve Zorlu Borç Yeniden Yapılandırmalarının Başlangıcı.....	171
6. Kirchner'ler Dönemi: IMF'siz ve Kontrollü Yaşam.....	172
7. Macri Başkanlığı: Umutların Yeniden Canlanması (ve Yıkılması).....	173
8. Fernandez Başkanlığı: İsteksizce IMF'in Kollarına Geri Dönülmesi	177
9. Milei Başkanlığı ve IMF Bekleme Odasında: 2024-?.....	179
10. Son Sözler	181
Kaynaklar.....	190

Uluslararası Para Sisteminin Açmazları ve SDR'ın Yeniden Doğuşu

Oğuz Esen

1. Giriş.....	195
2. SDR Nedir, Niye Yaratıldı?	196
3. SDR'ın Doğuşu	197
4. Finansal Küreselleşme Ortamında SDR.....	199
5. IMF ve SDR'ın Yeniden Doğuşu.....	202
6. SDR'ın Değeri	203
7. SDR İşlemleri	204
8. Uluslararası Para Sisteminin ve SDR'ın Reformu	208
9. Türkiye Açısından Değerlendirilmesi.....	213
10. Sonuç	220
Ek 1: SDR Kullanımı	221
Kaynaklar.....	224

Küresel İktisat Politikaları ve IMF İstikrar Programları: 80 Yıla Bir Bakış

Fatma Doğruel

1. Giriş.....	227
2. Küresel İktisadi Düzenin 80 Yılı	230
3. Küresel İktisat Politikaları	234
4. IMF, İstikrar Programları ve Uygulamaları	248
5. Sonuç.....	264
Kaynaklar.....	268

IMF Stand-By Programları ve Gelir Dağılımı: Kayıt Dışılığın Rolü

Ceyhun Elgin

Adem Yavuz Elveren

1. Giriş.....	275
2. Veriler ve Yöntemler	278
3. Analiz Sonuçları	281
4. Sonuç.....	288
Kaynaklar.....	290

IMF – Türkiye İlişkilerine Kısa Bakış

Mahfi Eğilmez

1. IMF'in Amacı.....	293
2. IMF'in Kaynakları	294
3. IMF'in Organları	295
4. IMF'te Kotalar ve Oy Oranları	295
5. Konsültasyonlar ve Ülke Raporu.....	296
6. IMF Destekleri ve Bu Destekler Karşılığında Aldığı Faiz ..	296
7. Özel Çekme Hakları (SDR).....	298
8. IMF'in İki Önemli Sorunu	299
9. IMF'in Geleceği	299
10. Türkiye'nin IMF'te Temsili	300
11. Türkiye'nin IMF'le Bugüne Kadar Yaptığı Stand By Düzenlemeleri.....	300
12. Türkiye IMF'e Borç Verdi mi?.....	302
13. IMF Programları Türkiye'de Başarılı Oldu mu?	302

SUNUŞ

Sekseninci Yılında IMF ve Türkiye

Ömer Faruk Çolak¹

19. yüzyıldan bu yana dış ticaret ve doğrudan yatırımların artması, uluslararası para sisteminin ortaklaşmasını zorunlu kılmıştır. Nitekim altın kambiyo sisteminin adı 1922’de koyulsa da tarihi I. Dünya Savaşı öncesine dayanır. Savaş sonrası yeniden altın kambiyo sistemine dönüş çabaları olsa da bu mümkün olmamıştır. Bunun ana nedeni savaşın galip devletleri olan Fransa, İngiltere, İtalya ve ABD’nin Almanya’yla imzaladıkları Versailles Antlaşması’dır. Antlaşma, Almanya’yı büyük bir savaş maliyeti kaynaklı borç yükü altına sokmuştur. Bu konuda Fransa oldukça ısrarcı olmuştur. Versailles’daki görüşmelerde İngiltere Heyeti içinde bulunan J. M. Keynes bu durumu gördüğünden, görüşmeler bitmeden İngiltere’ye geriye dönmüş, hemen ardından da yayımladığı *Barışın Ekonomik Sonuçları* başlıklı kitabında Antlaşma’nın uygulanabilirliği olmadığını ve yeni çatışmalara zemin hazırlayacağını yazmıştır. Nitekim önce Almanya’da milyar oranları bulan enflasyon yaşanmış, daha sonra da dünya 1929 Bunalımı’na girmiştir. Bu bunalım, II. Dünya Savaşı’nın koşullarını hazırlamıştır.

Savaş Sonrası için Uluslararası Ekonominin Yapılanması

II. Dünya Savaşı sona ermeden Keynes dünya ekonomisinde yeni krizleri engellemek için uluslararası kurumsal yapılanmalara ihtiyaç olduğunu söylemiş, bu konuda hemen tüm ülkelerden destek almıştı. Her ne kadar IMF’in işleyişi ve sistem Keynes’in planına göre değil, H.D. White’in planına göre şekillendirilse de sonuçta istenilen amaca erişilmiştir.

1944 yılında Uluslararası Para Fonu (International Monetary Fund, IMF), Dünya Bankası (The International Bank for Reconstruction

¹ Prof. Dr. İktisat ve Toplum Dergisi Editörü.

and Development, IBRD ya da kısaca World Bank) ve Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Antlaşması (General Agreement on Tariffs Trade, GATT, bugünkü adıyla Dünya Ticaret Örgütü, The World Trade Organization, WTO) İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra dünya ekonomisini istikrara kavuşturmak, savaştan zarar gören Avrupa ekonomilerini yeniden ayağa kaldırmak ve de kapitalist veya olmaya niyetli ülkelere istikrarlı bir ticaret, para ortamı sağlamak amacıyla 29 ülke tarafından Bretton Woods Konferansı'yla kurulmuştur.

Bu üçlünün her birinin işlevi farklıdır. IMF, fiili olarak 1947 yılında çalışmaya başlamıştır. IMF'in görevi, uluslararası serbest ticareti garanti altına almak için ülkelerin istikrarlı bir ekonomiye sahip olmalarına yardımcı olmaktır. IMF, savaş sonrası Avrupa'nın yeniden imarı için ABD tarafından yürütülen Marshall Yardımları'nı da arkasına alarak çalışmak için iyi bir alan buldu. Ülkelerin Keynes'in etkisiyle uyguladıkları iktisat politikaları, kapitalist ülkelerin yirmi yıl sürececek bir altın çağ yaşamalarını sağlamıştır. IMF, bu dönemde ülkelerin sabit döviz kuru uygulamasını isterken ülkelerin paralarını ABD dolarına bağlamıştır. ABD doları da 1 ons altına (1 ons altın = 31,1 gram altın) bağlanırken 1 ons altın, 35 dolar olarak belirlenmiştir.

Sistem 1970'lere gelirken karşılaştığı parasal sorunları aşamadı. Sonunda ABD de ülkelerin talep ettiği altını karşılamakta zorlandığını söyleyerek sistemden ayrıldı. IMF, sabit döviz kurundan esnek döviz kuruna geçti ve politikalarında farklılaşmaya gitti. En belirgin değişme de sermaye hareketlerinin önündeki engellerin kaldırılmasını talep etmesi ve küreselleşmeyi finansal serbestleşmeye adeta eş tutmasıdır.

Türkiye, hiçbir zaman içine kapalı bir ülke veya kapalı bir ekonomi olmadı. Nitekim adını verdiğimiz uluslararası örgütler ve daha sonra NATO'ya giren ilk ülkeler arasında yer aldı. Hatta henüz üye olamasa da (belki de hiç olamayacak) Avrupa Birliği'ne üye olmak için ilk başvuran ülkeler arasında yer almıştır. Türkiye'nin bu atak tavrının altında sadece iktisadi kaygılar değil, siyasal kaygılar da bulunmaktadır. 1990'lara kadar bu kaygıların kaynağı SSCB'nin yarattığı baskı oldu.

24 Ocak 1980 Kararları

Türkiye, 24 Ocak Kararları'yla ihracata yönelik büyüme ve finansal serbestleşmeye gitti. 24 Ocak Kararları'nın uygulanmasına yine büyük bir devalüasyonla (%48,6 oranında) başlanmıştır. Kararlarla 1 dolar, 47,10 TL'den 70 TL'ye yükseltilmiştir. Kamu İktisadi Teşekkülleri'nin (KİT) ürettikleri ürünlerin fiyatları artırılarak, şok bir tedavi yöntemi izlenmiştir. Bundan dolayı da yıl sonunda enflasyon oranı %107,2'ye ulaşmıştır. Bu acı reçetenin sonrasında halkın erişme olanağı kalmayan çay, şeker ve yağ bulunur hale gelmiştir. Sermaye sınıfı, 24 Ocak Kararları'na desteğini, "bulunmazları bulunur kılarak" göstermiş oldu.

24 Ocak 1980 Kararları, aslında ideolojik ve kuramsal temellere dayananın yanında pragmatik çözümler üretmesi nedeniyle ekonomide hızla sonuç almıştır. Uygulama basittir: Sorunu belirle ve çözüm üretmeye çalış. Böyle bir uygulamada uzun dönemli perspektif olmayınca negatif dışsallıklar da söz konusu olmuştur. Bu yapılanma, günümüzde yaşadığımız bazı sorunların da ana kaynağıdır. Bunlar arasında gelir dağılımı bozukluğu, bölgesel dengesizlik, sektörel tercihlerde hatalar, enflasyon ve işsizlikte istikrarın sağlanamaması sayılabilir.

1980 yılında dış ticarete serbestleşmeye giden Türkiye, 1989 yılı Ağustos'unda 32 sayılı Karar'la finansal serbestleşmenin de önünü açmıştır. Türkiye sermaye hareketlerine serbestlik tanıyarak, bir taraftan daha sonra yaşanacak krizleri satın alırken bir taraftan da tasarruf yetersizliği karşısında hızlı büyümenin önündeki engelleri kaldırmıştır.

1986'dan 1999'a kadar ekonomiye egemen olan popülist politikalar, yapısal dönüşümü sekteye uğratmıştır. Özellikle 1990'lı yıllarda ekonomideki uzun dönemli bakış açısı zayıflamıştır. 1994 yılında ekonomi yeniden krize girmiş, finansal sistemden bazı bankalar çekilmiştir. Türkiye bir kere daha döviz riskiyle karşı karşıya kalmıştır. Hükümet çözümü yine palyatif önlemlerde aramış ve ülke yine bir devalüasyona gitmiştir. Kamunun ürettiği ürünlerde fiyatlar büyük oranlarda artırılmıştır. Neticede 1994 yılı sonunda bir önceki yıla göre toptan eşya fiyat endeksi %149,6, tüketici fiyatları endeksi %125,5 oranında